

מסורת הש"ס

(א) [צ"ל והנהגה] (ב) מעשרות
פ"א מ"א, (ג) [צ"ל דתני],
(ד) [ב"מ כ"א], (ה) [צ"ל
דמק], (ו) [מעשרות פ"א
מ"א], (ז) [במדבר י"ח,
(ח) [צ"ל במשנה],

הגהות הב"ח

(א) גבי ואע"פ שקפה:
(ב) תוב"ד"ה וזין וכו'
בסוף דריכה משום
דאיכא: (ג) ר"ה שמונה
והי' כחלה דמו אלמא
קדוש כ"ל ומיתא אמרין
נמחק: (ד) ר"ה ואע"פ
וכי' אין הטבל מתחייב
במעשר עד:

מוסף רש"י

יין משיקפה. משיקפה
התרניס על פי הבור
כשתחיל להיות מוסק
וטמילין חגין ומשליקין (ב"מ
צ"ב). משיקפה לבור. הוי
גמור למעשר (שם).
משיקפה בחביות.
שטול חרניס האלים על
פי החביות (ביצה יד).

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נו.

עין משפט
נר מצוה

סב א מיי פ"ג מהל'
תרומות הלכה י'
סב ב מיי פ"ט מהל'
תרומות אובלי הלכה
ט ופ"ו מהלכות כבוד
הל' צ"ו:
סד ג ד מיי פ"ג מהל'
מעשר הלכה י'
טושי"ע י"ד פ"י שלא סעיף
פ"ו:

רבינו חננאל

ואין בוצרין עם ישראל
שעושה פירותיו בטומאה.
וכל שכן שאין דורכין.
אבל בוצרין עם העובד
כוכבים בגת שמונה
לגרוס טומאה לחולין
שבארץ ישראל: פ"סקא
אין עושין יין נסך
עד שירד לבור. ירד
לבור מה שבבור אסור
והשאר מותר. איני והתניא
במשיקפה נעשה יין נסך.
ופרקין מותרין רבנן היא
בריייתא ר' עקיבא דתניא
יין משיקפה לבור רבי
עקיבא אומר משיקפה.
פ"י קיפוי הסרת הקצף
מעל היין. כדכתיב קצף
על פני הכמים (כאן חסר ושיטה
אחת מן הכותב) ואבעיא להו
קיפוי דתני קיפוי דבור
הוא או קיפוי דחבית.
ופשיט תא שמע דתני
במעשרות פרק ראשון
היין משיקפה פ"י אסור
ליטול ממנו עד שיתעשר
שכבר נגמרה מלאכתו
למעשר. ואע"פ שקיפה
קולט מן הגת העליונה
ומן הצינור ושותה. ש"מ
קיפוי דבור ש"מ. ומדתי
רב וביד רבי עקיבא
אומר משיקפה. מתוך
נמי לבריייתא דתני ר'
עקיבא אומר משיקפה תני
לה הכי ר' עקיבא אומר
משיקפה וישלה בחביות
כי היכי דלא תקשי
דבבי עקיבא אור' עקיבא
ומתניתין דתני יין נסך
עד שירד לבור משום
חומרא היין נסך תני

ואין בוצרין עם ישראל וב"ש שאין דורכין. פ"י ואפילו בסוף
דריכה (ב) דאיכא סיוע לטומאה דאורייתא והא דליצטרך
למיתני כ"ש הכא טפי מצמשה ראשונה היינו משום דאי לא תנא
הכא כ"ש ה"א טעמא דאין בוצרין אינו משום סיוע אלא משום גרס
טומאה וקמ"ל השתא דטעמא משום
סיוע כמו בסוף דריכה:

שמות' לגרוס טומאה לחולין
שבארץ ישראל: פ"סקא

הכי אין בוצרין עם ישראל דה"מ
שמות' לגרוס טומאה בשל עובד
כוכבים אצל שכל ישראל טבולים הם
למרומה ואסור לגרוס טומאה
למרומה דכתיב ואני הנה נתתי לך
את משמרת תרומותי בשמי תרומות
הכבוד מדבר וקשיל מההיא דמיתני
בפ"ק דנדה (ו' ו' ושם ד"ה טול) תנן
התם נולד לה ספק טומאה עד שלא
גלגלה תעשה בטומאה משגלגלה
תעשה בטמאה כו' וקסבר חולין
הטבולין לחלה כחלה דמו אלמא
(ג) אמרין קודם גלגול שלא חלה
עליה עדיון חיוז חלה אמרין דתעשה
בטומאה והכל נמי חיוז חלה
למרומה עד שיעשו יין ולמה לא
יעשו בטומאה כיון שמותר לגרוס
טומאה ויש שדוחין לומר דשאי התם
דכל זמן שהא קמח אין כאן חיוז חלה כלל אצל תרומה ראיה מעשה
שהא בעננים מידי דהוה אדעשר שהקדימו בשבילים אכן דבר תימה
הוא להחשיבה טבול למרומה קודם מירוח ועוד הקשה רבינו יהודה
דבבא תניא בתוספתא דחלה (פ"א ע"ט) במה ק' דלול ספק טומאה
כו' וכן פירות שנוול להם ספק טומאה עד שלא נגמרה מלאכתן יעשו

בטומאה משגמרה מלאכתן יעשו בטמאה ותרומתן תלויה בזה ספק אמרו בדבר הספק למרומה אלמא אפילו בפירות נמי אמרין הכי אכן
יש לתרץ דשאי התם שכבר נולד להם ספק טומאה וא"ל עוד להיות טהור לגמרי אצל כאן יש לו ליזהר שלא לטמאותה לכתחלה מיהו
קשיל מההוא דפרק הניזקין (גיטין דף ס"א. ושם ד"ה רש"י) דקאמר רישא בטומאה חולין פירוש שמומר לסייע קודם שטמיל למים לפי שאין
שם אלא טומאת חולין ואף על פי שיצא להפריש לבסוף חלה בטומאה ומ"ש מהאי דהכא ואור"ת דבגיטין ליכא אלא חשדא בעלמא שחשודה
לעשות פירותיה בטומאה אצל כאן דודאי עושה פירותיו בטומאה אסור לסייע לו אפי' מתחלה וקשה לפי' זה דמתני' קמתי לא לשין ולא
עורכין משמע הא צריה וטחינה שריא ופ"י (שם דף ס"א). תנן דוררת וטוחנת גבי אשם עם הארץ ופר"ת התם דוקא דאין כאן
אלא חשד בעלמא שחשודה לעשות בטומאה אצל אש עושה בודאי בטומאה חלה דעושה בודאי בטומאה ומשמע דביריה
וטחינה שרי ואומר ר"ת דהכא מיירי בפירות שלא הוכשרו ולכן שרינא בה צריה וטחינה אף בעושה בודאי בטומאה וההיא דגיטין מיירי
בפירות שהוכשרו כבר ולכן דודאי אש עושה בודאי בטומאה אסור אף לצרור ולטחון מיהו צירושלמי תני עלה דמתני' לא בוצרין ולא
טוחנין עמו ופרקין מההיא דגיטין דקמתי בוררת וטוחנת ומשני כאן בלוחות כאן בשאינו לוחות פ"י הכא מיירי שהוכשרו וההיא דגיטין בלא
הוכשרו ואינו יורד לחלק כלל בין חשוד לעושה בודאי ולדברי ר"ת נוכל לומר לא לשין ולא טוחנין כדברי הירושלמי ומיירי בין הכא
בין התם בהוכשרו וטעמא דהכא משום דעושה בודאי בטומאה הוא ולכן לא בוצרין ורבי יהודה מלא פ"י אחד בפ"י רבינו שלמה כתב
ידו אצל לא בוצרין עם ישראל כו' ואע"ג דבבבא לן השתא דמות' לגרוס טומאה לחולין דקמתי סיפא ה"מ דעובד כוכבים א"ל ישראל
חבר שלא יכלול רק בימי טומאתו אצל ישראל רשע עובד עבירה הוא סקופו למחנות טמא ודריכתה לכן עומדת הלכך אסור
לסייעו ע"כ לשוני: ר"ב עקיבא אומר משיקפה. תימה כיון דר"ע מיקל הוא עד שיקפה מיצעי ליה כדאמרין בפרק השוכר את
הפועלים (ב"מ דף פ"ח. ושם ד"ה עד) גבי קישואין ודילועין מאי לאו משיקפסו בשדה לא משיקפסו בצית אי הכי עד שיקפסו מיצעי ליה
וה"ל דשאי התם דאיכא למיטעי ולמימר פסק דשדה אצל הכא ליכא למיטעי מדי' דודאי אין שום קיפוי קודם ירידתו לבור:

ואע"פ שקפה קולט מן הגת העליונה. פ"י אצל מן התחמונה כלומר מן הבור אסור לשמות אף עראי שהרי הוקצע למעשר תימה
האי גת היכא קאי אי בשדה הוא כדכר כל גתות שלהם שהיו בשדה כדמוכח בפרק המוכר את הבית (ב"מ דף ע"א). דתנן מכר את
השדה לא מכר את הגת וגבי צית לא תני ליה וא"כ דבגת ששדה מיירי ליסתרי אפילו מן התחמונה שהרי לא ראה פני הבית ואמרין
(ב"מ דף פ"ח): אין הטבל מתחייב (ד) עד שיראה פני הבית וכ"ת דמיירי הכא בגת העומד צית והכנים שם העננים א"כ אף ויקצע
ש"ז למעשר כדאמר גבי תבואה שהכניסה בזמן שלה וי"ל דלעולם אימא לך דמיירי בגת ששדה וה"ק קולט מן הגת ויכניסו לבית וישמה
שכל זמן שלא ירד לבור לא נגמרה מלאכתן ואין ראיה פני הבית מתחייב במעשר אלא בדבר שנגמרה מלאכתו אצל דודאי לא יקח מן
הבור ויכניסו לבית וישמה ואיבעית אימא לעולם מיירי בגת ששדה ולא דמי לתבואה שאין דרכה להכניסה לבית בזמן הלכך כי
הכניסה בזמן מו לא מיקבע למעשר אצל יין שדרכו להכניסו בעננים ושם נעשה גרנו ודאי בעשיית גורן שלו נקבע ורואה מקישואין
ודילועין דאמרין פ"י הפועלים (שם דף פ"ח. ושם ד"ה לא) דמשיקפסו בצית הוי גמר מלאכתן למעשר ואע"פ שהכניסה בפקס שלהם:
תרצה נמי להך קמיתא. ומתני' דאע"פ שקפה דדייקין מינה ש"מ קיפוי דבור אחי' כרצון: ר"ימא תלתא תנאי גינהו. תימה
אמאי לא קא משני מתניתין עד שירד לבור ויקפה דמתוך למתני' קמיתא וי"ל דא"כ אדמפלגי בסיפא בין ירד לשאר שגת
ליפלוג בירך נמי בין קיפוי לשאינו קיפוי אלא לאו ש"מ דקסבר מתני' דמה שצבור אף קודם קיפוי אסור ואי"ל (בריייתא) דמעשר
(פ"א מ"ו) נמי דתני דהא אע"פ שקפה קולט מן הגת כו' אדמפלגי בין מה שצבור למה שגת ליפלוג וליתני במה שצבור בין קיפוי
לשאינו קיפוי וי"ל דאין ה"נ דהא תנא ליה רישא יין משיקפה אלמא אינו נעשה יין עד שיקפה אלא בסיפא רבותא נקט דסד"א כיון
שאותו שצבור קפוי ויש אסור גמור לפניו ליגזור על מה שגת וצנור אטו דבור דבכל יצא לטעות אש נמיר לשמות מן הצנור שישמה
ג"כ מן הבור הסמוך לו אצל במתני' דתני ברישא אינו נעשה יין נסך עד שירד לבור ולא היכיר קיפוי כלל אש אימא דהוה מפליג בין
קיפוי ולא קיפוי הוה ליה למיתנייה ואין לומר דהכא נמי אשמעינן רבותא דאע"ג דמה שצבור אסור אסור גמור מ"מ השאר מותר ולא
גורנין הא אטו הא דאין וזו רבותא דבבא דודאי אין לטעות אש נמיר כשנגע העובד כוכבים במה שגת להחיר גס מגעו צבור שהרי
הגרגרתי מפסיק צנייהם והכל יודעים שהגרגרתי עושה יין ואדרכה הוה ליה למנקט רבותא לפלוגי בין קיפוי לשאינו קיפוי: